

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

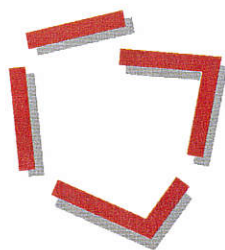
Stanowisko

Konwentu Powiatów Województwa Świętokrzyskiego w sprawie finansowania zadań oświatowych

Busko-Zdrój, 19 czerwca 2020 roku

Konwent Powiatów Województwa Świętokrzyskiego, wyrażając swoje zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją finansową samorządów terytorialnych w Polsce, apeluje do Rady Ministrów o podjęcie działań wspierających samorządy w realizacji swoich zadań, zwłaszcza w obszarze oświaty.

Oświata to jedno z najważniejszych zadań, jakie wykonują samorządy terytorialne w Polsce, zarówno w aspekcie finansowym, jak i społecznym. Mimo roli, jaką pełni oświata w rozwoju społeczności lokalnych, samorządy terytorialne coraz częściej i coraz dotkliwiej odczuwają brak wsparcia ze strony władz centralnych. Z jednej strony władzom lokalnym powierza się coraz więcej zadań z zakresu oświaty, a z drugiej poziom finansowania tych zadań nie koresponduje z ich wymiarem merytorycznym i organizacyjnym. Coraz bardziej widoczne jest także postępujące ograniczanie decyzyjności samorządów w tym obszarze na rzecz władz centralnych. Prowadzi to do sukcesywnego pozbawiania samorządów władztwa nad procesami w obszarze oświaty i ograniczania ich roli jedynie do obowiązku dopłacania do kosztów utrzymania jednostek oświatowych. W efekcie z roku na rok rośnie dysproporcja pomiędzy wydatkami na realizację zadań oświatowych, a wysokością dochodów wynikających z subwencji oświatowej.

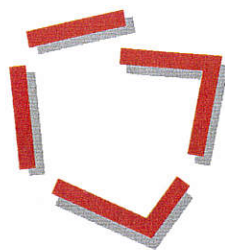

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

Od wielu lat łączne bieżące wydatki ponoszone przez powiaty na zadania oświatowe są niższe od bieżących dochodów. Kolejne lata przynoszą nie tylko sukcesywne spadki dochodów spowodowane zmniejszaniem się liczby uczniów w poszczególnych rocznikach, ale także stale rosnące wydatki spowodowane m. in. decyzjami podejmowanymi na szczeblu centralnym (np. podwyżki wynagrodzeń nauczycieli, wzrost minimalnego wynagrodzenia do poziomu 2.600 zł, obniżenie liczebności oddziałów w szkołach specjalnych itd.). Problemów oświaty na szczeblu powiatowym, związanych z niżem demograficznym, nie rozwiązał tzw. podwójny rocznik w szkołach ponadgimnazjalnych / ponadpodstawowych, ponieważ koszty utrzymania dodatkowych oddziałów oraz tempo wzrostu wydatków na bieżące utrzymanie szkół przewyższają niewspółmiernie tempo wzrostu subwencji oświatowej.

W efekcie subwencja nie zapewnia nawet środków na sfinansowanie płac nauczycieli, nie wspominając o pozostałych wydatkach na prowadzenie szkół i placówek oświatowych, w tym m. in. rosnące koszty wynagrodzeń pracowników administracji i obsługi, rosnące koszty opłat za energię, wodę, czy zakup materiałów i usług. Braki finansowe w oświacie samorządy powiatowe pokrywają z dochodów własnych, a także z zaciąganych na ten cel kredytów. Należy tu wspomnieć, że powiaty, w przeciwieństwie do gmin, mają znacznie bardziej ograniczone możliwości pozyskiwania dochodów własnych. Prognozuje się, że wyliczona na bieżący rok budżetowy subwencja oświatowa po raz kolejny nie wystarczy na pokrycie obecnie ponoszonych kosztów płac nauczycieli, a zatem niemożliwe będzie w tej sytuacji pokrycie dodatkowych kosztów w postaci 6% podwyżki wynagrodzeń nauczycieli od 1 września br.

Za decyzjami rządu, powodującymi rosnące wydatki, nie idą decyzje skutkujące zwiększeniem dochodów samorządów, a wręcz przeciwnie: ograniczające możliwości dochodowe powiatów. Dochody samorządów zostały zredukowane nie tylko z powodu panującej pandemii COVID-19, ale

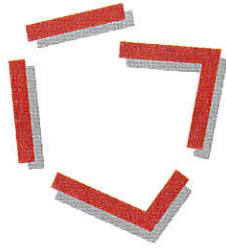

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

także z powodu wcześniejszych decyzji podejmowanych na szczeblu centralnym: w 2019 r. obniżona została stawka podatku od osób fizycznych z 18% na 17%, podniesiona została kwota wolna od podatku, a także wprowadzono zwolnienie podatkowe dla osób młodych, co spowodowało spadek udziału powiatów w podatku PIT. Znacznym obciążeniem samorządów, wynikającym z decyzji rządu, okazało się zwiększenie minimalnego wynagrodzenia za pracę do kwoty 2.600 zł z jednoczesnym wyłączeniem z płacy minimalnej dodatku stażowego. Do spadku dochodów samorządów powiatowych drastycznie przyczyniła się obecna sytuacja gospodarcza wynikająca z czasowego ograniczenia działalności przedsiębiorstw spowodowanego trwającą pandemią COVID-19. Biorąc pod uwagę wysoki spadek wpływów z tytułu podatków PIT i CIT w pierwszym kwartale bieżącego roku mamy poważne obawy o realizację nie tylko zaplanowanych zadań inwestycyjnych, ale również bieżącej działalności.

Dodatkowym problemem, z jakim borykają się samorzady powiatowe prowadzące szkoły specjalne, są – wprowadzone przez Ministra Edukacji Narodowej – zmiany przepisów dotyczących liczebności oddziałów specjalnych powodujące dodatkowe, znaczny wzrost kosztów kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wynikający z konieczności tworzenia większej liczby oddziałów. Efektem tych zmian jest także ograniczenie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia i rewalidacji; szkoły specjalne dysponują bowiem podobnym jak przed zmianą przepisów zasobem lokalowo - dydaktycznym, ale mogą przyjąć mniej uczniów.

Wspomniane wyżej okoliczności powodują, że sytuacja ekonomiczna powiatów (posiadających ograniczoną możliwość pozyskiwania dochodów własnych) zmusi je do ostrych cięć i szukania oszczędności za wszelką cenę. Decyzje te wpłyną na pogorszenie poziomu życia lokalnych społeczności. W celu uniknięcia dramatycznych decyzji wnioskujemy o:

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

- 1) zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej o koszty 6% podwyżek płac dla nauczycieli od 1 września 2020 r.,
- 2) wprowadzenie systemu rekompensat dla samorządów powiatowych pokrywających koszty niedoboru środków finansowych w dochodach własnych spowodowane stosowaniem przepisów dot. COVID-19,
- 3) obniżenie wskaźnika wydatków rzeczowych oraz płacowych dla pracowników niepedagogicznych Wr do poziomu 0,1, który doprowadziłby do wzrostu wskaźnika korygującego, a w konsekwencji do wzrostu wysokości subwencji oświatowej,
- 4) zmiany - wydanych przez Ministra Edukacji Narodowej - przepisów dotyczących *szczegółowej organizacji publicznych szkół znacznie ograniczających liczebność uczniów w oddziałach szkół specjalnych, a tym samym drastycznie zwiększających koszty ich prowadzenia i ograniczających uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dostępność do usług edukacyjnych i rewalidacyjnych.*

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Świętokrzyskiego

Jerzy Kolarz